

SEKCIA MLÁDEŽE 2010

Slovenská sociologická spoločnosť pri SAV (sekcia mládeže) už tradične každoročne organizuje stretnutie odborníkov v oblasti výskumu mládeže (Bratislava, IUVENTA-Slovenský inštitút mládeže 16.11.2010) v spolupráci s politológmi, pedagógmi a psychologmi, aby spoločne bilancovali výsledky výskumu mládeže a jeho prínosy do tvorby mládežníckej politiky na Slovensku. Na tohtoročnom stretnutí dostal príležitosť prezentovať svoju najnovšiu publikáciu Politické organizácie mládeže na Slovensku dr.R.Štefančík,PhD, pracovník Katedry politológie FF UCM v Trnave.(pozri aj www.vyskummladeze.sk, rubrika Publikacie). Požiadali sme ho, aby prispel do nášho Spravodaja.

Prof.L.Macháček, vedúci sekcie sociológie mládeže

Politická socializácia mladých ľudí v SR

Informácie o politickej participácii mladých občanov Slovenska sme získali v rámci výskumu *Prvovoliči a ich volebné správanie*, ktorý sa realizoval s podporou odboru mládeže MŠ SR a Slovenského inštitútu mládeže (IUVENTA) v Bratislave. V rámci projektu bolo uskutočnených 10 individuálnych pološtandardizovaných rozhovorov s lídrami mládežníckych organizácií na Slovensku. Prevažne sa jednalo o predsedov alebo členov vedenia. Zámerom výskumu bolo identifikovať všetky relevantné funkcie tohto typu združenia.

Z výskumu vyplýva, že mládežnícke organizácie sú dôležitým aktérom sprostredkovávania informácii o politike, resp. sú významným prostriedkom politickej socializácie. Problémom však je, že takto sformulovaná téza platí len v prípade členov. Mnohí mladí ľudia o činnosti mládežníckych organizácií vôbec nevedia, alebo sa s ich aktivitami stretávajú len sporadicky. Webové prezentácie politických organizácií mládeže dokonca medzi mladými užívateľmi internetu patria k najmenej vyhľadávanými.

K prekážkam úspechu mladých ľudí v politike patrí politická kultúra, pokiaľ je jej súčasťou pravidlo výberu novej politickej elity prevažne z nepolitického prostredia. Práve v podmienkach slovenského politického systému sú nové tváre rekrutované často z radov pôvodne nepolitických profesií (právnikov, umelcov, športovcov, lekárov). Úspešná kariéra bývalých alebo súčasných členov mládežníckych organizácií na vysokých štátnych postoch je skôr výnimkou, než pravidlom. Napriek tomuto trendu sa aj mladých ľuďom niekedy podarí presadiť sa v politike, a to nielen na komunálnej alebo regionálnej úrovni, ale aj na republikovej úrovni.

V porovnaní s ostatnými funkciami mládežníckych organizácií úloha politickej socializácie vystupuje do popredia ako najdôležitejšia. Mládežnícke združenia pravidelne organizujú nielen pre svojich členov početné aktivity spojené so vzdelávacími aktivitami. Sú dôležitým sprostredkovateľom informácií o politike a vytvárania vzťahu k straníckej súťaži, ktorá je jedným zo základných postulátov demokracie. Rovnako tvoria prostredie, v ktorých si človek vytvára politické hodnoty. Cez kontakty s partnermi zo zahraničných organizácií spoznávajú fungovanie demokracie v konsolidovaných politických systémoch. Keďže väčšina mladých ľudí na Slovensku prejavuje nedostatočný záujem o politiku, pre stabilitu demokracie plnia nezastupiteľnú úlohu nástroja politického vzdelávania.

Celkový obraz o politike vytvorený ako dôsledok angažovania sa v mládežníckej organizácii a všimania si skutočného správania politických lídrov má kľúčový dopad na rozhodnutie mladého človeka, či vstúpi do politiky, stane sa členom strany a s odstupom času možno aj držiteľom verejnej funkcie. Alebo kvôli prípadným negatívnym skúsenostiam budú jeho životné rozhodnutia orientované iným smerom. Pôsobenie vo vysokej funkcii v rámci

mládežníckej organizácie totiž ešte neznamená neskoršie angažovanie v dôležitej straníckej alebo inej verejnej funkcii. Príklady mnohých bývalých lídrov tento predpoklad potvrdzujú. Skúsenosti s personálnym manažmentom, marketingom, ekonomickými záležitosťami a pod. vytvárajú podmienky neskoršieho úspešného pôsobenia v ekonomickej oblasti, v ktorej je úspech odvodený viac od vlastných schopností, než od miery lojality k predsedovi alebo k určitej názorovej skupine ľudí vo vnútrostraníckom prostredí. Napriek tomuto trendu niektorí mladí politici zostávajú lojálni voči politickej strane a dúfajú, že sa im podarí po určitom čase získať primeranú verejnú funkciu.

Z vyššie uvedených dôvodov by zo strany štátnych orgánov, najmä ministerstva školstva, mala byť týmto organizáciám venovaná väčšia pozornosť. Štát by mal hľadať formu podpory na zabezpečenie ich stabilného fungovania. K cieľom politikov by mala patriť snaha dosiahnuť čo najvyššiu mieru vlastnej legitimacy. Tá môže byť zabezpečená len pri vysokej voličskej účasti. Práve preto by mal štát vynakladať menej energie na presadenie niekedy nezmyselných právnych noriem, ale naopak podporovať organizácie, ktoré plnia úlohy v procese politickej socializácie a politického vzdelávania mladých ľudí. A to bez ohľadu na to, o ktoré organizácie ide, či naklonené vládnym stranám alebo opozičným, nakoľko pri druhej skupine sa pravidelne objavovala nedôvera voči postupu štátnych orgánov (hlavne ministerstva školstva) pri pridelovaní finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Paradoxné tak stále ostáva, že aktivity niektorých združení (ODM, MSD, KDMS, NG) podporujúce demokraciu na Slovensku naprieč straníckym spektrom sú financované aj z rozpočtov medzinárodných (najmä nemeckých) politických nadácií.

Výskum mládežníckych organizácií predstavuje otvorenú výzvu pre ďalších bádateľov. Na Slovensku ide stále o nedostatočne preskúmanú oblasť, pričom ponúka sa hneď niekoľko tém. Okrem prehĺbenia v texte načrtnutej funkcie politickej socializácie by v centre pozornosti mali stáť aj ostatné funkcie mládežníckych organizácií: vplyv pri rekrutácii novej politickej elity, práca počas volebných kampaní, politický marketing, schopnosti nastoliť a presadiť novú politickú agendu, ale aj výskum organizačnej štruktúry združenia, vrátane vnútornej demokracie, úloha v organizačnej hierarchii politických strán, či skúmanie politických biografii zástupcov mladej politickej elity. V neposlednom rade by bolo prospešné prostredníctvom kvantitatívnych metód výskumu zistiť mieru poznania aktivít mládežníckych organizácií u politicky neangažovanej mládeže.

PhDr. Radoslav Štefančík, MPol., Ph.D.
Katedra politológie Filozofická fakulta
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave